

رمانتیسزم آلمانی

مفهوم رمانتیسزم آلمانی اولیه

نوردریک ییزر

ترجمة سید مسعود آذرفام

Beiser, Frederick C.

سرشناسه: بایزر، فردریک سی.، ۱۹۴۹
عنوان و نام پدیدآور: رمانتیسم آلمانی: مفهوم رمانتیسم آلمانی اولیه/ فردریک بایزر؛ ترجمه سید مسعود آذرقام.

مشخصات نشر: تهران: ققنوس، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۳۶۰ ص.

شابک: ۳-۴۸۰-۲۷۸-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: The romantic imperative: the concept of early German romanticism, 2003.

یادداشت: واژه‌نامه.

یادداشت: کتابنامه.

عنوان دیگر: مفهوم رمانتیسم آلمانی اولیه.

موضوع: رمانتیسم - آلمان

Romanticism -- Germany

موضوع: فلسفه آلمانی - قرن ۱۸ م.

Philosophy, German -- 18th century

موضوع: ادبیات آلمانی - تاریخ و نقد.

German literature -- History and criticism

شناسه افزوده: آذرقام، سید مسعود، ۱۳۷۰، مترجم

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۸ ب۲ ۸/ف ۳۶۳ PT

رده‌بندی دیویی: ۸۳۰/۹۱۲

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۵۶۳۳۹۱۳

این کتاب ترجمه‌ای است از:

The Romantic Imperative

The Concept of Early German Romanticism

Frederick C. Beiser

Harvard University Press, 2003

انتشارات ققنوس

تهران، خیابان انزلی، حیابان شهدای ژاندارمری،

شماره ۱۱۱، تپه ۲، ۸۶۴۰۴۰۶۶

ویرایش، آماده‌سازی و امور فنی:

تحریریه انتشارات ققنوس

* *

فردریک بیزر

رمانتیسم آلمانی

مفهوم رمانتیسم آلمانی اولیه

ترجمه سیدمسعود آذرقام

چاپ اول

۱۱۰۰ نسخه

۱۳۹۸

چاپ پارمیدا

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۳ - ۴۸۰ - ۲۷۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸

ISBN: 978-600-278-480-3

www.qoqnoos.ir

Printed in Iran

۴۲۰۰۰ تومان

فهرست

۹	یادداشت مترجم
۱۳	پیشگفتار
۲۳	علامه اختصاری
۲۵	مقدمه: رمانتیسم: گاه و بیگاه
۳۷	۱. معنای «شعر رمانتیک»
۳۷	۱. اهداف و محذورات
۴۱	۲. تفسیر معیار
۴۵	۳. در مسیر رمانتیک
۵۰	۴. مفهوم «شعر»
۵۵	۵. رمانتیک ساختن جهان
۵۸	۶. انگیزه‌های برنامه رادیکال
۶۶	۲. رمانتیسم آلمانی اولیه: مشخصه
۶۷	۱. وظیفه مشخصه
۷۰	۲. خیر اعلی
۷۴	۳. بیلدونگ رمانتیک
۷۸	۴. واکنش در برابر مدرنیته
۸۲	۵. تقاسیر پست مدرن و مارکسیستی

۶. سیاست رمانتیک ۸۵
۷. زیبایی‌شناسی رمانتیک ۹۰
۳. رمانتیسیم اولیه و روشنگری ۱۰۳
 ۱. رمانتیسیم در برابر روشنگری ۱۰۳
 ۲. بحران روشنگری ۱۰۶
 ۳. زمینه زیبایی‌گرایی رمانتیک ۱۰۹
 ۴. نقادی رادیکال و پیامدهای آن ۱۱۳
 ۵. راه‌ها - وپهلو ۱۱۷
۴. رمانتیسیم اولیه و سنت افلاطونی ۱۲۷
 ۱. رمانتیسیم به منزله روشنگری ۱۲۷
 ۲. باده‌نودر جام‌های کهن ۱۲۹
 ۳. مسائل جدید ۱۳۱
 ۴. دام‌ها و ایرادات ۱۳۶
 ۵. میراث افلاطونی ۱۴۲
۵. حاکمیت هنر ۱۵۷
 ۱. هنر به منزله متافیزیک ۱۵۷
 ۲. بیان و تقلید ۱۶۰
 ۳. چالش نقد سوم کانت ۱۶۴
 ۴. نمونه نقد سوم ۱۶۶
 ۵. بنیان متافیزیکی زیبایی‌شناسی رمانتیک ۱۷۰
۶. مفهوم بیلدونگ در رمانتیسیم آلمانی اولیه ۱۸۱
 ۱. زمینه اجتماعی و سیاسی ۱۸۱
 ۲. تعلیم و تربیت به منزله خیر اعلی ۱۸۵

۳. تعلیم و تربیت زیبایی شناختی..... ۱۸۸
۴. نقش هنر..... ۱۹۲
۵. تعلیم و تربیت و آزادی..... ۱۹۵
۶. بیداری حواس..... ۱۹۹
۷. قدرت عشق..... ۲۰۲
۸. پارادوکس نهایی..... ۲۰۵
۷. زیدریش شلگل: رمانتیک مرموز..... ۲۰۹
۱. رمنس از..... ۲۰۹
۲. تقریر پرش..... ۲۱۲
۳. تداوم و انس در تکامل فکری شلگل..... ۲۱۴
۴. پرسش از تاثیر برنی..... ۲۲۱
۵. شلگل و فیخته، ۱۷۹۵-۱۷۹۹..... ۲۲۷
۶. معرفت شناسی ضدسب کروان..... ۲۳۳
۷. نقادی نوین..... ۲۳۷
۸. آبرونی رمانتیک..... ۲۴۰
۸. پارادوکس متافیزیک رمانتیک..... ۲۵۱
۱. طرح وصلتی عجیب و غریب..... ۲۵۱
۲. نمای عدم توافق..... ۲۵۴
۳. این همانی سوژه-ابژه..... ۲۵۶
۴. برداشت ارگانیسم از طبیعت..... ۲۵۹
۵. پایه منطقی ارگانیسم انگاری..... ۲۶۱
۶. اسپینوزاگرایی احیاشده..... ۲۶۵
۷. پیوند مبارک ایدئالیسم و رئالیسم..... ۲۶۸
۸. بازسازی و احیای معرفت شناسی..... ۲۷۲

۹. پرسش از آزادی ۲۷۵
۹. کانت و فلاسفه طبیعت ۲۸۳
۱. رجعت به جزم‌گرایی؟ ۲۸۳
۲. کلیشه نوکانتی ۲۸۵
۳. استدلال‌های کانت به سود قید تنظیمی ۲۸۸
۴. خط مقدم دفاع ۲۹۴
۵. محدودیت‌های تجربه ۲۹۶
۶. استنتاج استعلایی [امر] ارگانیک ۳۰۱
۷. به تنهایی نهایی رساندن شرح‌ها ۳۰۴
۱۰. دین و سیاست - رمانتیسیم اولیه ۳۱۳
۱. برخی کلیشه‌های مراحم ۳۱۳
۲. شیک رادیکال در دهه ۱۹۹۰ ۳۱۷
۳. فیشتنه در برابر اسپینوزا ۳۲۲
۴. احیای اسپینوزا ۳۲۸
۵. ارزیابی نهایی ۳۳۲
- کتاب‌شناسی ۳۳۹
- واژه‌نامه انگلیسی به فارسی ۳۵۵
- نمایه ۳۵۱

یادداشت مترجم

رمانتیسم آلمانی را می‌توان یک از مهم‌ترین جنبش‌ها و مکاتب فکری در دوران مدرن دانست. این نحله از مانیسم که محل اصلی تکوین آن را پنا دانسته‌اند، با درنوردیدن سرتاسر تاروپود سرسگ اروپا، تأثیری تعیین‌کننده و دیرپا در حوزه‌هایی چون فلسفه، ادبیات، زیبای‌شناسی، اخلاق و سیاست نهاده است. دانشورانی که در باب رمانتیسم آلمانی تحقیق کرده‌اند، در سیر بالیدن این جنبش سه مرحله را از هم تمییز داده‌اند: رمانتیسم اولیه (Frühromantik)، رمانتیسم برین (Hochromantik) و رمانتیسم متأخر (Spätrromantik).

کتابی که در دست دارید مشتمل بر ده فصلی روشنگر است که به بررسی جنبه‌های مختلف مرحله نخست رمانتیسم آلمانی (Frühromantik) پرداخته است و پرتوهای ارزشمندی بر فهم برخی از مهم‌ترین زوایای آن می‌افکند. فردریک بیزر، نویسنده اثر، استاد فلسفه دانشگاه سیراکیوز - که او را به حق یکی از بزرگ‌ترین مورخان فلسفه آلمانی در جهان انگلیسی‌زبان دانسته‌اند - این ده فصل را که در اصل ده مقاله هستند در مناسبت‌های مختلف نگاشته است. مقالات این کتاب که علی‌رغم ربط منطقی بینشان می‌توان آن‌ها را به طور جداگانه نیز مطالعه کرد، با ارجاع مکرر به آثار رمانتیک‌های آلمانی مسائلی را مطرح می‌سازد که گهگاه از منظر پژوهشگران تیزبین رمانتیسم آلمانی نیز مغفول مانده‌اند.

شاید بتوان یگانه اثر قابل اعتنا درباره رمانتیسیم در زبان فارسی را ریشه‌های رمانتیسیم آیزایا برلین دانست. اما بیزر از تفاسیر پیشین رمانتیسیم آلمانی خرسند نیست و از این شکوه می‌کند که رمانتیسیم تاکنون عمدتاً موضوع پژوهش منتقدان ادبی بوده و به سویه‌های متافیزیکی، معرفت‌شناختی و اخلاقی آن وقع چندانی نهاده نشده است. در نتیجه کتاب حاضر را می‌توان یکی از اصیل‌ترین تفاسیر رمانتیسیم دانست که نویسنده آن با دقت و باریک‌بینی‌ای کم‌نظیر و نیز رصانت دانشش درباره متون اصلی رمانتیک‌ها بر آن بوده است تا با نقد دست‌های تفسیری بدیل، تفسیر بدیع خویش را عرضه کند. هدف اصلی من نیز آشنایی هرچه بیشتر مخاطب فارسی‌زبان با رویکردهای بدیل در تفسیر این جنبش و به جمع آن در رمانتیکسیدن دانش درباره غرب به مثابه یک کل بوده است. در روند ترجمه اثر با سردی روبه‌رو بوده‌ام که در میان گذاشتن آن‌ها را با خواننده محترم مفید می‌دانم.

— عنوان اصلی کتاب با اشاره‌ای تلویحی به نقل قولی از فریدریش شلگل *The Romantic Imperative* یا «امر رمانتیک» است، اما به دلیل آن‌که عنوان رهنمون فکر خواننده فارسی‌زبان نشود مناسب دیدم آن را به صورت رمانتیسیم آلمانی با عنوان فرعی مفهوم رمانتیسیم آلمانی اولی‌بار آورد.

— در متن اصلی عناوین همه آثار رمانتیک، و نیز برخی فقرات به زبان آلمانی آمده‌اند، اما به جهت یکدستی متن و سهولت کار خواننده فارسی‌زبان همه آن‌ها به فارسی برگردانده شده‌اند.

— در ترجمه نقل قول‌ها از آثار رمانتیک، برای رفع ابهام و ارائه ترجمه‌ای دقیق‌تر سعی کرده‌ام متون اصلی و دیگر ترجمه‌های انگلیسی از این متون را نیز پیش چشم داشته باشم.

— همه پانویست‌ها از مترجم است و افزوده‌های مؤلف در متن با اعداد داخل پرانتز () مشخص شده و توضیح آن‌ها در پایان هر فصل در بخش «یادداشت‌ها» آمده است.

— در سرتاسر متن اصلی، اصطلاحات و عبارات غیرانگلیسی بار اول با املاهای اصلی به همراه ترجمه فارسی آن در کرشوده آمده، و پس از آن تا پایان کتاب به ذکر ترجمه فارسی اکتفا شده است.

— برای آگاهی خواننده از معادل‌های به کار گرفته شده یک «واژه‌نامه انگلیسی به فارسی» نیز به پایان کتاب ضمیمه شده است.

در روند ترجمه این اثر، تحریریه انتشارات ققنوس، به خصوص آقای مهدی محمدی اصل که مقابله و ویرایش کل متن را بر عهده داشتند، با نکات و پیشنهادهای ارزشمندشان در ارائه ترجمه‌ای منقح‌تر و پیراسته‌تر یاری‌رسان بودند. از این رو از ایشان و مدیریت فرهیخته انتشارات ققنوس کمال سپاس و تشکر دارم.

سید مسعود آذرفام
مردادماه ۹۷